

elnok@meszorg.hu , titkar@meszorg.hu

Magyar Építőművészek Szövetsége

1088 Budapest Ötpacsirta utca 2.

Krizsán András építész DLA elnök úr részére

Tisztelt Elnök Úr!

UIA – Public Health Group Magyarországi Egészségügyi Munkabizottságának beszámolója

Az UIA – PHG az Union International des Architects (franciául) vagy International Union of Architects (angolul), azaz Nemzetközi Építész Szövetség munkaszervezete, amelyik 1955-ben alakult és az összes kontinensről, mintegy hatvan országból van közel 120 tagja van. Az UIA filozófiájával összhangban az UIA – Public Health Group úgy gondolja, hogy elkötelezett építészek segítségével jól használható, biztonságos és esztétikus egészségügyi épületeket és környezeteket lehet kialakítani, amelyek hozzájárulhatnak a betegek gyorsabb gyógyulásához és a személyzet hatékonyabb működéséhez, elégedettségének javításához. Ennek alapján az UIA-PHG megosztja ismereteit és tapasztalatait, nem csak a munkacsoporton belül, hanem más építészekkel, mérnökökkel, szakértőkkel, egészségügyi menedzserekkel és vezetőkkel, kormányokkal, de a nyilvánossággal is. Ennek érdekében az UIA-PHG intenzív információcserét folytat a tagjai, a nemzetközi szervezetekkel, nemzeti- és nemzetközi egészségüggyel és kórházépítéssel foglalkozó szervezetekkel. A tagok tudományos és szakmai munkákkal, jelentésekkel, kiadványokkal járulnak hozzá a közös feladatokhoz. Alapvetően fontos az együttműködés a nemzetközi szervezetekkel, például az IHF-el (International Hospital Federation) és a WHO-val (World Health Organization). Az UIA-PHG képviselői rendszeresen jelen vannak különböző nemzetek által rendezett konferenciákon, kongresszusokon, nem csak az építészet, de a kórháztechnika, az energiatakarékosság, a tűzvédelem és más területeken is. Folyamatos a kapcsolat több ország egészségügyi építészetrel foglalkozó szervezeteivel, például AIA (American Institute of Architects), AKG (Architekten für Krankenhausbau und Gesundheitswesen)

A fentiek alapján az UIA-PHG Magyarországi Egészségügyi Munkabizottságának célja többek között erősíteni az egészségügyi ellátó szervezetekkel, szolgáltatókkal való együttműködést, bemutatni a kórházépítést, kórháztervezés meghatározó szerepét és ez által erősíteni az építész társadalomban betöltött szerepét.

A korábbi állásfoglalás nem változik: Learning from each other about health facilities provision. Tanulni egymástól az egészségügyi létesítmények megvalósításához.

MÉSZ Egészségügyi Munkabizottság rövid története:

2000. november	ÉPÍTÉSZET A GYÓGYULÁSÉRT 2000 kiállítás a MÉSZ Kós Károly termében, 22 építész 31 különböző létesítményével
2001. március	Kiállítás a BME aulájában
2001. június	Résztétel a Német Építész Szövetség Kórházépítészeti és Egészségügyi Munkacsoportjának (BDA AKG) rostocki ülésén
2001. december	Kiállítás az Egészségügyi Minisztériumban
2003. június	Az Német Építész Szövetség Kórházépítészeti és Egészségügyi Munkacsoportjának (BDA AKG) látogatása Magyarországon, magyar és német kórházépítészeti előadások Budapesten
2003. szeptember	Bemutakozás az UIA II. Régió budapesti Kongresszusán
2003.	Előadás Korszerű Kórház 2003 című, VI. Országos Egészségügyi Konferencián, Kórháztervezési Útvesztők címmel
2004. február	Előadás a Magyar Kórházszövetség XVI. Kongresszusán
2004 - 2005.	Előadások a BME posztgraduális Egészségügyi Mérnökképzés kurzusán
2006. június	ÉPÍTÉSZET A GYÓGYULÁSÉRT 2006 kiállítás a MÉSZ Kós Károly termében, 11 építésziroda 25 tablójával, utána: Michael Krämer és Dr. Peter R. Pawlik BDA AKG vezetőjének előadása

2007. február	UIA - PHG / MÉSZ Egészségügyi Épületek Munkabizottság ismertető előadása a Magyar Építőművészek Szövetsége székházában
2008. január	Semmelweis Egyetem Egészségügyi Menedzserképző Központ szervezésében az Egészségügyi infrastruktúra fejlesztéséről szóló konferenciasorozat keretében dr. Kiss Zsolt István építész előadása Orvos és Építész – Polihisztor kétezer éve címmel
2008. január	ÉPÍTÉSZET A GYÓGYULÁSÉRT 2008 kiállítás Budapesten, a Francia Intézetben 14 építésziroda 38 tablójával
2009. augusztus	Részvétel az AKG Architekten für Krankenhausbau und Gesundheitswesen Konferenciáján, Bazel-Luzern-ben
2010.	ÉPÍTÉSZET A GYÓGYULÁSÉRT 2010 konferencia és kiállítás Budapesten, a Nemzeti Erőforrás Minisztériumában
2010. november	Előadás az Euregio III. Project 2 nd Masterclass programon, Magyar tapasztalatok az egészségügyi tervezésről címmel, Pozsonyban
2012. március	Részvétel az UIA-PHG Oslo Annual meetingjén és Szemináriumán
2012. szeptember	Részvétel az AKG Luxemburgi konferenciáján
2012. december	Kórházépítészeti kultúra előadás az Egészségügyi Infrastruktúra stratégiai fejlesztéséről, Semmelweis Egyetem Egészségügyi Menedzserképző Központjában
2013. április	Előadás Kórházépítészeti Kultúra címmel, Magyarországi Kórházi Létesítmények 2014-2020 évekre vonatkozó Fejlesztési Tervéről a GYEMSZI-ben (Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet)
2013. április	Előadás Kórházépítészeti kultúra címmel a Magyar Kórházszövetség kongresszusán
2013. szeptember	Részvétel az UIA-PHG torontói Annual meetingjén és Szemináriumán
2013. október	ÉPÍTÉSZET A GYÓGYULÁSÉRT 2013 kiállítás az European Health Property Network EUHPN Reinventing the Hospital: Europe's Challenge című kongresszusán, a Semmelweis Egyetem Egészségügyi Menedzserképző Központ és a Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet közös rendezésében
2014. november	Előadás és kiállítás az Egészségügyi Építészet + Marketing 2014 című tudományos konferencián az Építéstudományi Egyesülettel és az Egészségügyi Menedzserképző Központtal közösen
2015. november	Előadás a Kórházépítészeti Kultúra – Egészségügyi Infrastruktúra Stratégia fejlesztés címmel a Semmelweis Egyetem Egészségügyi Menedzserképző Központban. Kiállítások, előadások és konferenciák.
2015. szeptember	Részvétel az AKG Bolzanoi konferenciáján
2016. augusztus	Részvétel az AKG Breslaui / Boroszlói konferenciáján
2017. szeptember	AKG Architekten für Krankenhausbau und Gesundheitswesen Magyarországon tartotta háromnapos nemzetközi konferenciáját melynek szervezését dr. Kiss Zsolt István végezte. A programokon mintegy 70 német kórházépítésszel foglalkozó kolléga vett részt. Szeptember 22-én délelőtt Országos Orvosi Rehabilitációs Intézetben fogadtak bennünket, ahol Szőkedencsi Géza tervező, az Artonic Kft stúdióvezetője ismertette az épületet. Délután Krizsán András DLA, MÉSZ elnökének köszöntőjét, majd Horváth Csaba, Állami Egészségügyi Ellátó Központ, EBP Előkészítési Iroda műszaki igazgatójának előadását hallhattuk az Egészséges Budapest programról. Este több magyar építésszel közös városnéző hajózáson ismerkedhettek német kollégáink Budapest nevezetességeivel. Szeptember 23-án Kecskeméti Klinikai Központ vezetése fogadott bennünket, ahol Marosi Miklós tervező, KÖZTI Zrt stúdióvezetője mutatta be több évtizedes kecskeméti munkáját, délután pedig Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Klinikai Központ vendégei lehettünk, ahol Ács István építész, KÖZTI Zrt vezető tervezője és Szőkedencsi Géza tervező, az Artonic Kft stúdióvezetője mutatták be a 410 ágyas klinika felújítását és az új 265 ágyas klinikát.
2018. május	Lélegzetvételre a 21. század kórházaitól 2018. május 29-31. között az UIA-PHG 38. Nemzetközi Éves Szemináriumán vettem részt és tartottam előadást Párizsban. Az UIA-PHG, azaz a Nemzetközi Építész Szövetség Egészségügyi Munkacsoportja 2015. májusában, a kínai Dalian városában döntött úgy, hogy 2018. évi 38. Nemzetközi Szemináriumát a Párizsi Egészségügyi Hetek keretében Franciaország fővárosában rendezi. Ezzel Párizs Nairobi (2016), majd London (2017) után kiváló lehetőséget kapott, hogy a francia egészségügyi rendszer főbb szereplőivel és az Architecture Hospitaliere

magazin szerkesztőségének közreműködésével a világ rangos egészségügyi szakemberei kicserélhessék legfrissebb tapasztalataikat.

Franciaországot több helyen olyan országnak említik, ahol a világ egyik legjobb egészségügyi ellátó rendszere működik. 32 regionális és egyetemi kórház és mintegy 3000 állami és magán intézmény működik az országban.

A francia kormány egészségügyi létesítmények fejlesztésére vonatkozó céljai arra ihlették a tervezőket, hogy a jövő kórházaira vonatkozó ismereteiket és tudásukat tovább adják. A konferencia keretében lehetőség nyílt a francia és európai emblemikus egészségügyi projektek bemutatására és megismerésére.

A technológiai és informatikai fejlődés mellett nem feledkezünk meg a betegellátás humán oldaláról. Az építészek feladata, hogy barátságos és élhető környezetet biztosítsanak mindehhez a fejlesztéshez. Tudásuk és egyéni látásmódjuk megosztásával alakíthatják a jövő kórházát. Az építészet fejlődése is szükségszerű az egészségügy minden szereplője számára, de első és legfontosabb szerepe, hogy a kiemelkedő színvonal eléréséhez irányt mutasson minden résztvevőnek.

Május 31-én lehetőség volt részt venni a GUPHA Global University Program in Healthcare Architecture (Egészségügyi Építészet Globális Egyetem Programja) fórumán, ami alkalmat kínált a tanítási/tanulási kezdeményezések, a már megalapozott és a kialakulóban lévő egészségügyi programok megismerésére. Az egészségügyi építészet elméleti, oktatási és gyakorlati kérdéseiről volt szó az oktatók és felhasználók között.

A Párizsi Egészségügyi Hetek kiállításainak bemutatása mintegy 35.000 m² területen történt és párhuzamosan zajlott az FHF – French Hospital Federation (Francia Kórházszövetség) kórházvezetőinek kongresszusa is.

A korábbi évekhez hasonlóan most is meghirdetett építész és multidiszciplináris hallgatói versenyre, melynek témája előregyártott, moduláris közegészségügyi centrum volt, közel 38 pályázat érkezett 14 országból. Tudtommal hazánkban pályázó idén nem volt, de örömmel mondhatom, hogy Mobil Ebola Kórházzal magyar hallgatók 2015-ben kiemelkedő sikert értek el.

A programban mindhárom napon két-két szekcióban hallhattunk előadásokat párhuzamosan, a főbb témakörök: Digitális kórház, Idősek korosztályához és viselkedési szokásokhoz igazodó építészet, Kórháztervezés új trendjei, Egyetemes kórház, Kórház és város, Jövő kórházi létesítményei és biomedikai technológiák, A jövő zöld kórháza.

Jómagam május 30-án délután Hospital for 21st century with prevented monument building in word heritage site (21. századi kórház világörökségi területen műemléki épülettel) címmel a 7. szekcióban vártam az érdeklődőket argentin, olasz, japán, svájci, USA-beli, francia, belga, török és monacói előadók mellett.

Három nap alatt nem lehet megismerni egy kórházat sem, de 11 szekció és még külön a hangsúlyos francia szekció mintegy 80 előadása már akkor is kihívást jelent, amikor dönteni szeretnénk, melyiket válasszuk. Kiváló szervezés és pergő 15-20 perces beszédek, angol-francia szinkrontolmácsolás és megújuló nemzetközi szakmai barátságok voltak a legjellemzőbbek. Külön köszönet illeti David Entibit, az Architectura Hospitaliere Magazines főszerkesztőjét és Thomas Schinko építészt, az UIA-PHG francia képviselőjét az esemény szervezéséért. A Rue de Rivoli Angelina éttermében rendezett Gálavacsora és az Ecole Spéciale d'Architectur építészkolában tett látogatás is kimagasló élményt jelentett.

Krista Kim a vizuális és zenei meditáció gyógyító erejébe vetett hitet erősítette bennünk.

Az 1854-ben Gauthier által tervezett és alapító grófnőjéről elnevezett Lariboisiere kórház meglátogatása és a fejlesztési koncepció megismerése pedig megerősítette, hogy a pavilonos kórház fejlesztésének is van 21. századi útja. Az APHP Párizs 10. kerületében három kórházból álló csoport, mely a francia főváros legnagyobb egyetemi kórháza. A fejlesztendő kórház várossal és vasúttal teljesen körülvéve, mintegy 52.000 m² területen 115.000 m² szintterülettel rendelkezik, a fejlesztési program 1. fázisa 50.800 négyzetmétert érint. A végcél egy modern kórház megfelelő technikai háttérrel és a mai fejlett orvostechnológiával felszerelve, igazodva az ellátási körzetek igényeihez. Mindezt magas komfortfokozattal, a digitális kórház megteremtésével és jelentős automatikus logisztikai háttérrel kívánják megvalósítani (Brunet Saunier Architecture, Bernard Desmoulin Architecte).

A tervezett Új Lariboisière Kórház bemutató rövidfilmje:

<https://www.youtube.com/watch?v=80CQsYpXmsk>

Délután a Necker Gyermekkorházat és annak 2013-ban átadott Anya és gyermekközpontját látogattuk meg, amelynek izgalmas homlokzatképzése az üvegépítészet egyik meghatározó eleme. Az 1778-ban alapított Necker Kórház, mely a sztetoszkóp feltalálásának és az első vesetranszplantációnak is a helyszíne volt 1926-ban egyesült a világ első, 1802-ben alapított Gyermekkorházával. A megtekintett „Laennec” épület 5 szinten és mintegy 50.000 négyzetméteren nyújt általános kórházi és speciális ellátást.

2018. szeptember

AKG Architekten für Krankenhausbau und Gesundheitswesen Svédországban tartotta háromnapos nemzetközi konferenciáját szeptember 21-23. között, melyen lehetőségem nyílt Karolinska Egyetemi Klinika(NKS) betegbarát, mintegy 330.000 m² alapterületű épületegyüttesének megtekintésére, ahol a gyógyítás mellett az ápolás, kutatás, képzés létesítményei is megtalálhatók. A nemzetközi kórházépítészet szempontjából is jelentős együttes Stockholm városépítészeti fejlesztésére is kihatással van. Rövid utazás után Uppsala Egyetemi Kórház Protonklinikáját nézhettük meg, mely közel 15.000 m² alapterületű, magasszintű biztonságot nyújtó megoldásaival, finom külső homlokzatformálásával és sokszor izgalmas belső színvilágával enyhíti a betegek belső feszültségét. Ugyancsak Uppsalában láttuk az Egyetemi Kórház Pszichiátriai épületét, mely 33.000 m² alapterületével ambuláns ellátást, zárt osztályt, kutatási és oktatási területeket foglal magában. Nagyméretű üvegfelületeivel, elegáns óriási aulájával is a betegek jóllétét kívánja elősegíteni. Fővárosunk az Egészséges Budapest Program fejlesztéseivel óriási építészeti kihívás előtt áll, melyhez kiváló például szolgálhatnak az említett svédországi épületek egyes megoldásai.

2018. október

Magyar Tudományos Akadémia Orvosi Tudományok Osztálya Megelőző Orvostudományi Bizottsága, Környezet és Egészség Osztályközi Állandó Bizottság Magyar Építőművészek Szövetségével és Nemzeti Népegészségügyi Központtal közösen rendezte október 4-én „Egészség és épített környezet” konferenciáját, melyen Krizsán András DLA MÉSZ elnök úr is mondott köszöntőt. A konferencia építészeti, belsőépítészeti, városépítészeti és tájépítészeti szekcióját szerveztem, valamint „Építészeti lehetőségek az egészség támogatására” címmel tartottam magam is előadást a jólléti építészet és környezet lehetőségeiről.

2019. szeptember

AKG Architekten für Krankenhausbau und Gesundheitswesen Dániában tartotta háromnapos nemzetközi konferenciáját szeptember 20-22. között, melyen lehetőségem nyílt Aarhus új Egyetemi Kórházának megtekintésére. A terveket Skandinávia egyik vezető építészirodája, a több, mint 90 éves múlttal rendelkező, építészeti színvonalra, innovatív gondolkodásmódra és az északi országok tervezési tapasztalataira alapozó C.F. Moller Architects készítette. Dánia legnagyobb kórházprojektje a meglévő Skejby egyetemi kórházzal történt egyesülés után egy vidéki kisváros méretének megfelelő komplexummá vált saját terekkel, utcákkal, lakásokkal mintegy félmillió négyzetméter területen 797 ágygal, 43 műveke kezelőhellyel és 80 hotelágygal. 150 ezerről 400 ezerre nőtt a beépített bruttó szintterület a projekt 2009-2020 időtartama alatt. A „gyógyító építészet” szellemében készültek az épületek, az ápolási szárnyakban egyágyas betegszobák találhatók hozzátartozó számára falból kihajtható ágygal, minden esetben akadálymentes fürdőszobákkal. A beépítés 2-4 szintes, melyből csak a központi épület emelkedik ki kiválóan felszerelt és szervezett sürgősségi osztállyal, kapcsolódó helikopter leszállóval. A flexibilis struktúra és a szabad formálás lehetőséget ad a változó munkamódszerek, terápiák és technológiák könnyű befogadására is. A mintegy 2000 orvos, 4000 nővér, összesen 9500 dolgozó ellátását a legfelső technikai és logisztikai szint biztosítja. A környezet alakítása méltón követi ennek a híres dán városnak az arculatát és szellemét, melyben például Niels Povelsgaard és Johan Gjeddes köralakú „Végtelen fahídja” is található.

Több megbeszélést tartottunk Nemzeti Egészségfejlesztési Intézettel, Nemzeti Népegészségügyi Központtal az épített környezet és egészségmagatartás témakörben.

2020. év elejét COVID-19 árnyékolta és árnyékolja be, számos nemzetközi kórházépítéssel foglalkozó konferencia maradt és marad el.

UIA Pályázati felhívással fordult munkabizottságaihoz és vezető szerveihez, mely szerint a nemzetközi együttműködés és tudásmegosztás kritikus fontosságú a COVID-19 világjárvány elleni küzdelemben, és sokan saját határaikon túl keresik az információt és az inspirációt. Ennek érdekében az UIA egy COVID-19 Információs Központot szervezett, amelyet Kevin Bingham tanácsstag koordinál. E kezdeményezés alapvető szerepe az, hogy anyagokat állítson össze az UIA munkabizottságoknak és vezető szervezeteknek a válságra adott válaszában tett erőfeszítéseiről és szakértelméről, beleértve a sürgősségi egészségügyi létesítményeket, politikai kezdeményezéseket és gyakorlatot, valamint a különböző országok építészeire vonatkozó jogi és pénzügyi intézkedéseket. Hetente adnak frissítéseket, és eredményeik felkerülnek honlapjukra.

Honlap elérhető: <https://www.uia-architectes.org/webApi/en/news/uia-covid-19-information-hub.html>

Ebben a kezdeti szakaszban a két fő érdeklődési vonal a következő:

- Sürgősségi ellátási létesítmények
- Hogyan befolyásolja ez a világjárvány az építészeti gyakorlatot?

A közép- és hosszú távú célkitűzés egy kutatási adattár kifejlesztése a hatásról, a mérséklésről és a jövőbeli tervezésről UIA munkacsoportjai szempontjából.

Munkacsoportunk, az UIA-PHG hivatalos oldalán, <https://www.uia-phg.org>, számos projekt, könyv és útmutató található ebben a témakörben.

Sajnos COVID-19 világjárvány még mindig nem múlt el, ez beárnyékolta 2021. év elejét is.

2021. április 9-én virtuális találkozót tartottunk UIA-Public Heath Group új lehetőségeiről, melyen amerikai, kínai, ausztráliai, szingapúri, francia és személyemben magyar résztvevő is volt jelen. Az egyik legfontosabb téma az online kommunikáció és 2021. évi Rio de Janeiro UIA kongresszus volt.

Brazíliaval való szolidaritás jegyében a jelenlegi egészségügyi válság és a nyilvános összejövetelekre vonatkozó kormányzati korlátozások miatt az **UIA2021RIO** Végrehajtó Bizottsága kénytelen volt új online formátumba átszervezni a kongresszust, előre rögzített videókkal és élő közvetítésekkel. Nemzetközi Építészsövetség nagyra értékeli a brazil építészek erőfeszítéseit a kongresszus megrendezésére.

Sajnos nem tudunk személyesen találkozni Rio de Janeiro csodálatos városában, de feltétlen támogatást nyújthatunk UIA2021RIO Végrehajtó Bizottságának és Brazil Építész Intézetnek. A legjobb digitális technikák felhasználásával 2021. július 18-22. között ugyanazt a programot kínálja, amelyet eredetileg terveztek, de most virtuális platformon. A rendezvény elérhetőségének bővítése és a kínálat gazdagítása érdekében minden résztvevő április, május és június folyamán hozzáférhet a kongresszus altémái köré szervezett különféle eseményekhez és tevékenységekhez.

A már regisztrált résztvevők előzetes regisztrációjukat három digitális regisztrációvá alakíthatják, amelyeket átadhatnak mások számára is.

Minden építész hallgató virtuálisan csatlakozhat brazil kollégáihoz.

Cél, hogy ez a kongresszus a megbeszélések és ötletmegosztás helyszíne legyen a téma által felvetett kihívásokról:

Minden világ. Egy világ. Építészet 21.

UIA 27. Világkongresszusa UIA történetének legnagyobb közönségét célozza.

Az első online héten, március 22-25. között 159 ország 35600 résztvevőjét vonzotta a Gyengeségek és egyenlőtlenségek témája. A második digitális héten, április 19-22. között Diversity&Mixture témakörben a Kultúra, állampolgárság és örökség volt a fő téma.

A Kongresszus programját itt lehet elérni:

<https://www.uia2021rio.archi/wp-content/uploads/PROGRAMA-EN-12MAR.pdf>

Magyarországon halad előre Egészséges Budapest Program, melynek keretében számos budapesti kórház fejlesztése történik. A közbeszerzés alapján folynak a tervezések, amelyek közül már több az engedélyezési fázisban tart. Ez hazánk nagyon jelentős, több helyszínen nemzetközi színvonalú kórházépítészeti fejlesztése, melynek tervezőként személyesen is részese vagyok.

Korábbi ÉPÍTÉSZET A GYÓGYULÁSÉRT kiállításorozatunk remélhetőleg folytatható, amennyiben EBP vezetői is támogatják, célunk ezekről a kiemelkedő szakmai munkákról egy bemutató szervezése, amely számításaim szerint mintegy ezer építész és mérnök kolléga munkáját érinti.

Előadások, cikkek:

A Magyar Építőművészet című lapban, az Építészfórumon, a Kórházszövetség Kórház című folyóiratában, a Praxismenedzsment folyóiratban és a Mediart folyóiratban többek között.

Fentiek alapján munkabizottságunk 2020. esztendőben is aktív, építész kollégáink és az egészségügy fejlesztésével foglalkozó szakemberek számára megítélésünk szerint hasznos tevékenységet végzett. Bízunk abban, hogy 2021-22. esztendőben is az UIA – PHG iránymutatásának megfelelően tudunk dolgozni.

dr. Kiss Zsolt István
építész vezető tervező
Magyar Építőművészek Szövetsége
Egészségügyi Munkabizottság vezetője
UIA-PHG hivatalos tagja